Місячний Економічний Моніторинг України

№2 (148), лютий 2013 року

Резюме

Тема місяця: МВФ

Політика: Місія МВФ повернулась в Україну для переговорів щодо нової Угоди стенд-бай. Результати поки що не очевидні.

Реальний сектор: Українська економіка вступила в рецесію внаслідок зовнішніх дисбалансів та слабкості українських інституцій.

Енергетичний сектор: Україна намагається знизити енергозалежність від Росії.

Сільське господарство: Минулого місяця було досягнуто граничний обсяг експорту зернових, що було раніше погоджено між Міністерством та зернотрейдерами.

Зовнішній сектор: Дефіцит поточного рахунку розширився до 8,2% від ВВП у 2012 році, оскільки дефіцит торгівлі товарами досягнув рекордного рівня в 20,4 млрд дол. США.

Фіскальна політика: Видатки Державного бюджету було недовиконано на 7,4% незважаючи на стрімке зростання дефіциту.

Соціальна політика: Покриття сімей житлово-комунальними субсидіями знизилось, оскільки доход зростав, тоді як тарифи залишились майже незмінними.

Ринок праці: Зростання заробітної плати сповільнилось внаслідок падіння економічної активності в більшості секторах.

Монетарна політика: Міжбанківські відсоткові ставки знизились нижче 5% річних, оскільки монетарні умови стали сприятливішими в січні.

Фінансові ринки: Державний борг збільшився на 8,9% у 2012 році.

Тема місяця: МВФ

МВФ та Україна: черговий раунд переговорів

Олександра Бетлій, Віталій Кравчук

В кінці 2012 року Moody's та Standard&Poor's погіршили кредитний рейтинг України. Причини для такого погіршення включають відкладення реформ та непрозору і непередбачувану економічну політику держави. Ряд термінових реформ не було впроваджено минулого року, найвірогідніше, через брак політичної волі. Серед іншого уряд відмовився підвищувати тарифи на газ для населення і водночас збільшив бюджетні видатки, незважаючи на погіршення перспектив щодо виконання плану доходів. Такі кроки відображають популістську політику, пов'язану із проведенням парламентських виборів в жовтні. Крім того, сповільнення економіки в кінці року дедалі більше збільшило наявний фіскальний тиск і уряду не вдалось забезпечити повне виконання бюджетних доходів та видатків. Тиск на валютному ринку суттєво зріс внаслідок високих девальваційних очікувань та погіршення балансу поточного рахунку, що призвело до запровадження адміністративних заходів НБУ в листопаді. Це заспокоїло валютний ринок, але зовнішній тиск залишився. Отже, нові члени уряду стикнулись із накладенням ряду викликів на початку 2013 року.

Одним із можливих шляхів до полегшення проблем може бути домовленість з МВФ щодо нової програми. Після кількох відтермінувань місія МВФ приїхала в Україну в останні дні січня. Переговори є досить важкими і очікуваний порядок денний, найвірогідніше, включає ті самі основні компоненти, зокрема фіскальну консолідацію, вищу гнучкість обмінного курсу та реформу енергетичного ринку. Неспроможність української влади запровадити ці реформи через політичні проблеми призвела до зупинки попередньої Програми. Водночас Програма з МВФ та запровадження пов'язаних реформ є важливим для Україну з кількох точок зору.

По-перше, міжнародні резерви скоротилися протягом минулого року, оскільки НБУ використав близько 7 млрд дол. США на інтервенції на валютному ринку і виплату частини позики МВФ. На кінець січня міжнародні резерви становили 24,7 млрд дол. США порівняно із вартістю імпорту у 26,9 млрд дол. США в останньому кварталі 2012 року, що ставить питання щодо стійкості політики обмінного курсу. Крім того, у 2012 році девальваційні очікування сприяли зростанню імпорту та вищому дефіциту поточного рахунку. Тиск на валютному ринку також призвів до жорсткої монетарної політики, що зашкодило інвестиціям. Отже, очевидно, що НБУ варто зробити обмінний курс гнучкішим, що призведе до певної девальвації гривні. Відкладення такого переходу до гнучкості курсу призведе до збільшення зовнішніх дисбалансів і нижчих міжнародних резервів після переходу. Це означає вищий ризик різкої та надлишкової девальвації. Разом з тим, якщо МВФ підпише Програму з українським урядом, то резерви будуть поповнені новою позикою, а поліпшення настроїв інвесторів може сприяти більшому притоку капіталу по фінансовому рахунку.

По-друге, фіскальна консолідація є надзвичайно важливою. Минулого року дефіцит сектору державного управління (без врахування дефіциту Нафтогазу) наблизився до 4,5% від ВВП, але доходів і фінансування було недостатньо для повного виконання бюджетних видатків. Дефіцит було переважно профінансовано за рахунок внутрішніх запозичень, що витісняло приватні інвестиції. Більш того, випуск ОВДП номінованих в іноземній валюті, зробив державний борг більш уразливім до шоків обмінного курсу. У 2013 році сукупна потреба у фінансуванні (рефінансування боргу плюс виплата відсотків), найвірогідніше, перевищить 7% від ВВП. Зокрема цього року уряду потрібно повернути МВФ 2,5 млрд дол. США. Отже, фіскальну консолідацію необхідно зробити.

Один із способів це робити полягає в зміні тарифної політики на енергетичному ринку Зокрема з 2008 року Нафтогаз потребує бюджетних субвенцій, щоб продовжити роботу. Субсидії включають прямі бюджетні виплати Нафтогазу, непрямі виплати споживачам Нафтогазу, втрачені бюджетні доходи від списаних податкових боргів, відстрочки у сплаті податків, звільнення від оподаткування, державні гарантії по запозиченнях компанії, а також збільшення статутного капіталу Нафтогазу через випуск ОВДП. З 2009 року бюджетні виплати Нафтогазу становили 24 млрд грн, а рекапіталізація через державні облігації перевищила 50 млрд грн. На 2013 рік уряд ухвалив рекапіталізацію на суму 8 млрд грн. Така політика не є стійкою і призводить до подальшого накопичення фінансових проблем компанії. Отже, уряду потрібно збільшити тарифи для населення та ТКЕ, що також потребуватиме підвищення тарифів на опалення. Житлово-комунальні субсидії тоді також збільшаться і дозволять захистити бідне населення. За оцінкою чистий вплив від підвищення тарифів на газ буде додатним. Зокрема, зниження трансфертів Нафтогазу за оцінкою буде вищим, ніж необхідна сума для підвищення субсидій. Крім того, адресні субсидії бідним верствам населення є кращими за універсальні субсидії, що надаються через низькі ціни на газ.

Крім того, Програма МВФ є важливою для іміджу України. Зокрема, така Програма, найвірогідніше, сприятиме поліпшенню впевненості інвесторів щодо країни. Звичайно, що уряду також потрібно буде продовжити інші зусилля, спрямовані на поліпшення інвестиційного клімату. Серед іншого йдеться про більшу прозорість і передбачуваність економічної політики. Інший аспект стосується тиску податкового адміністрування, що нещодавно ще більше зріс.

В цілому, 2013 рік ставить перед урядом суттєві виклики. Уряду потрібно продовжити впровадження реформ, щоб забезпечити економічне зростання, а також збільшити фіскальну та боргову стійкість.

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Росія чинить тиск на Україну рахунком у 7 млрд дол. США

28 січня російський Газпром направив до НАК Нафтогазу рахунок на 7 млрд дол. США відповідно до принципу "бери або плати" ("take or pay"), заявивши, що Україна імпортувала у 2012 році менше газу, ніж передбачено договором. Водночас НАК Нафтогаз наголошує, що свої зобов'язання в рамках договори з Газпромом Україна виконала. Дана суперечка пов'язана з різним тлумаченням статті про принцип "бери або плати". На думку Нафтогазу обов'язків обсяг імпорту газу є суттєво нижчим, ніж стверджує Газпром. За словами президента Віктора Януковича, ці санкції є несправедливими і прописані у контракті 2009 року, який сам потребує перегляду.

В цілому, ця ситуація розглядається багатьма як спроба Москви чинити додатковий політичний та економічний тиск на Україну задля отримання контролю над її газотранспортною системою та підштовхнути Київ до участі у євразійських інтеграційних проектах.

29 січня, місія Міжнародного валютного фонду (МВФ) прибула в Україну для того, щоб обговорити з урядом України можливість підготовки нової угоди стенд-бай (SBA). Місія вестиме переговори з українською владою до 12 лютого. Україна претендує на отримання кредиту в сумі 10 млрд. СПЗ або близько 15,4 млрд дол. США. Тим не менше, переговорний процес досі триває і результат ще незрозумілий.

Реальний сектор: Реальний ВВП знизився на 2,7% дпр в четвертому кварталі

ВВП. За даними Держстату реальний ВВП в останньому кварталі 2012 року знизився на 2,7% дпр найімовірніше внаслідок зниження експорту та інвестицій. Реальний ВВП також знизився порівняно із попереднім кварталом, якщо корегувати на сезонність. На основі визначення падіння реального ВВП протягом двох кварталів поспіль українська економіка увійшла в рецесію.

В цілому, реальний ВВП зріс на 0,2% у 2912 році завдяки сильному кінцевому приватному споживанню.

Секторальні тенденції. В грудні падіння промислового виробництва пришвидшилось до 7,6% дпр внаслідок погіршення результатів діяльності усіх секторів. Машинобудування знизило випуск на 18,8% дпр через нижчий зовнішній попит. Ситуація в металургії погіршилась і випуск сектору знизився на 11,7% дпр з вже низької статистичної бази 2011 року. Хімічна і нафтохімічна промисловість скоротилась на 1,4% дпр. Одним із кількох секторів, які показали зростання була харчова промисловість (на 2,2% дпр) через відносно сильний внутрішній попит.

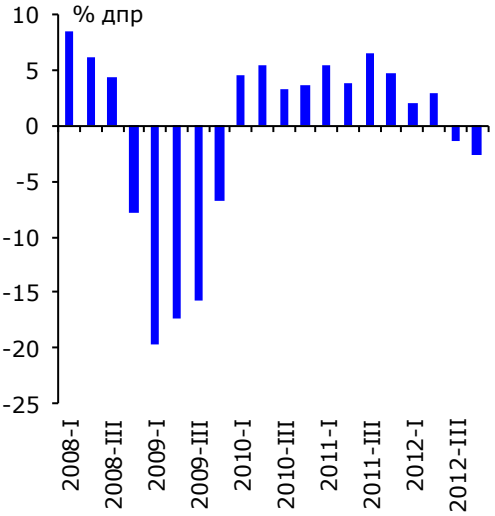
В цілому у 2012 році промислове виробництво скоротилось на 1,8% через зниження переробної промисловості на 3,7%. Зокрема випуск скоротився в основних експортно-орієнтованих секторах, включаючи машинобудування (на 6,0%) та металургію (на 5,2%). Хімічна промисловість показала зростання на 8,1% внаслідок сильного внутрішнього та зовнішнього попиту протягом більшої частини року.

У 2012 році зростання реального роздрібного товарообороту пришвидшилось до 15,9% на фоні сильного приватного споживання. Водночас зростання номінального роздрібного товарообороту сповільнився на 8,1 відсоткових пунктів до 19,2%. Особливо помітне сповільнення зростання номінального роздрубного товарообороту відбулось в кінці року.

Обсяги будівельних робіт скоротились ще більше на 13,8% дпр внаслідок фінансових обмежень та високу статистичну базу. Сповільнення економічного зростання та нижчий транзит російського газу призвели до зниження вантажообороту на 7,6% дпр.

Населення: 45,6 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Динаміка реального ВВП



Джерело: Держстат

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

Енергетика: Угода з Shell покращує імідж України

В січні Shell та ТОВ «Надра Юзівська» нарешті підписали угоду про розподіл продукції (УРП) в Давосі в присутності президента України Віктора Януковича та прем'єр-міністра Нідерландів Марка Рутте. Згідно з проектом угоди, Shell отримає податкові та інші пільги на суму близько 80 млн дол. США щорічно. Загалом передбачені пільги включають звільнення від сплати мит та екологічного збору, плати за спеціальне водокористування, ренти за землю та видобуток газу, цільової надбавки до діючого тарифу на газ тощо. Водночас очікується, що вартість видобутого газу повністю компенсує ці пільги. За даними Міненерговугілля, очікуваний мінімум в 5 млрд $м^3$ видобутого газу буде коштувати більше 690 млн дол. США.

Сприятливі умови для іноземних компаній в Україні вже привертають увагу інших інвесторів. Vanco Prykerchenska оголосила про готовність розпочати видобуток після того, як її мирова угода з Україною буде легалізована в українських судах. Вона вже пообіцяла віддати Україні 70% видобутку на родовищі (за оцінками, це 83 млн т нафти та 180 млрд $м^3$ газу).

Сільське господарство: Граничний обсяг експорту зернових було досягнуто у січні

У січні Україна експортувала 1,5 млн т зернових, включаючи приблизно 1,25 млн т кукурудзи, 0,11 млн т ячменю та 0,07 млн т пшениці. Таким чином, минулого місяця було досягнуто граничний обсяг експорту зернових у розмірі 16 млн т, що було раніше погоджено між Міністерством та зернотрейдерами. Надалі експортувати пшеницю можуть лише ті зернотрейдери, які куплять пшеницю в Аграрного фонду. 22 січня Аграрний фонд продав на відкритих біржових торгах 225 тис. т зерна загальною вартістю 492 млн грн. Водночас Міністерство аграрної політики оцінює загальний експортний потенціал зернових на рівні 23,2 млн т у 2012/13 маркетинговому році, враховуючи врожай 2012 року на рівні 46,2 млн т.

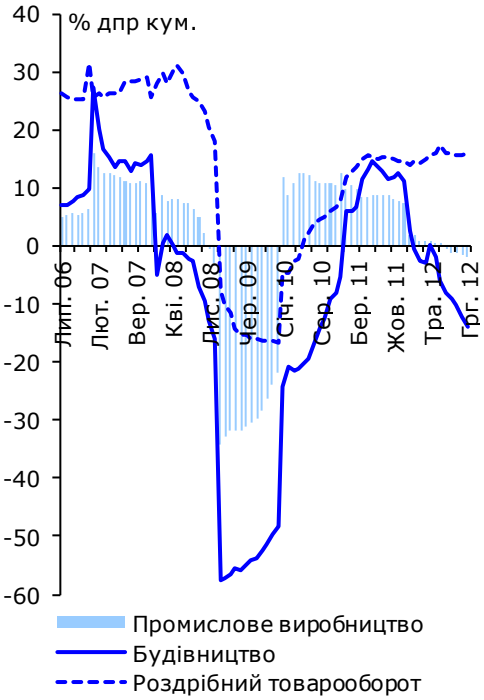
Зовнішній сектор: Дефіцит поточного рахунку розширився до 8,2% від ВВП у 2012 році

За попередніми оцінками НБУ дефіцит поточного рахунку розширився до 14,4 млрд дол. США або 8,2% від ВВП у 2012 році. Дефіцит торгівлі товарами досягнув рекордного рівня в 20,4 млрд дол. США. Експорт ледве збільшився на 0,5% оскільки велике зростання експорту сільськогосподарських товарів та стійкий попит на продукцію українського машинобудування компенсував втрати від падіння цін та попиту на українську сталь. Імпорт зріс на 5,3% в доларовому виразі. Імпорт споживчих товарів зростав швидкими темпами включаючи імпорт харчових продуктів та промислових виробів, оскільки споживчий попит зростав. За 9 місяців 2012 року частка імпортних товарів досягнула 40,3% сукупного обсягу роздрібної торгівлі порівняно з 36,5% за аналогічний період 2011 року. Швидке зростання інвестицій в машини та обладнання (понад 25% дпр за три квартали) також сприяло значним обсягам імпорту інвестиційних товарів. Водночас імпорт засобів виробництва та сировини стримувався через ослаблення економічної активності.

Експорт та імпорт послуг відчутно не змінились порівняно з попереднім роком. З боку експорту зменшення доходів від залізничного та газового транзиту компенсувались збільшенням надходжень від туризму та експорту інформаційних послуг. Виплати чистих доходів компенсувались чистими трансферами. Незважаючи на сповільнення світової економіки та української економіки перекази в Україну з-за кордону та виплати доходів іноземним інвесторам не зменшились за три квартали 2012 року.

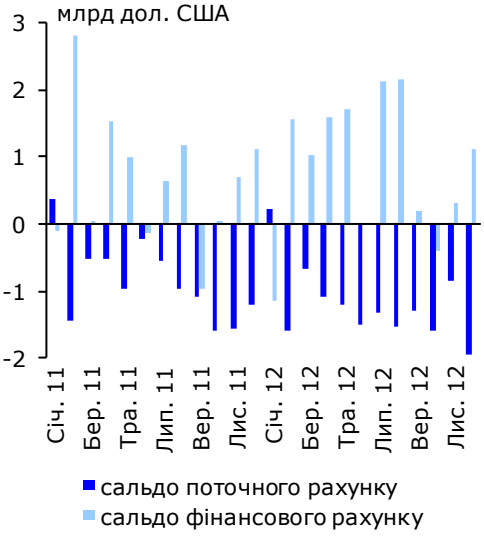
Профіцит фінансового та капітального рахунків досягнув 10,2 млрд дол. США або 5,8% від ВВП в 2012 році. Чистий притік ПІІ залишився на рівні 7,0 млрд дол. США, оскільки було зафіксоване зростання ПІІ закордон, що компенсувало зростання притоку ПІІ в Україну. Зростання зовнішніх запозичень уряду, зокрема випуск

Тенденції реального сектору



Джерело: Держстат

Платіжний баланс



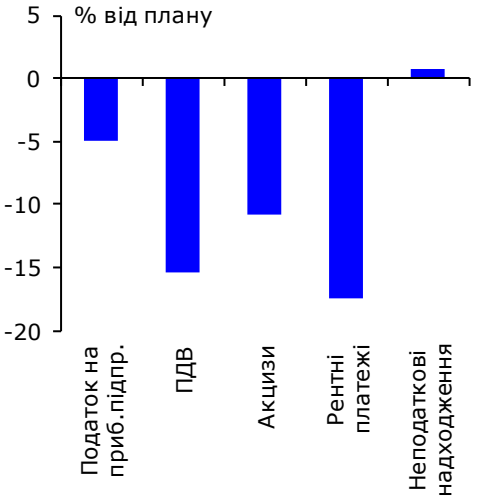
Джерело: попередні оцінки НБУ

Єврооблігацій на суму 4,85 млрд дол. США, забезпечило виплати ВТБ та МВФ і чистий притік у сумі 2,4 млрд дол. США. Чисті залучення приватного сектору зросли до 3,6 млрд дол. США проти 1,5 млрд минулого року, а короткостроковий борг заміщався середньостроковим. Відтік готівки з банківського сектору зменшився до 8,8 млрд дол. США. Інші чисті надходження склали 5 млрд дол. США.

Фіскальна політика: Державний бюджет-2012 не виконано

У 2012 році доходи Державного бюджету зросли на 10,0% дпр до 346 млрд грн. Вони склали лише 90,3% від річного плану, передусім, у зв'язку із нереалістичним планом доходів бюджету та економічним спадом. Податкові надходження з усіх основних джерел, за винятком податків на міжнародну торгівлю, були нижчими, ніж очікувалося. Зокрема, план доходів від ППП було недовиконано на 5%, незважаючи на постійні авансові платежі з цього податку. Надходження від ПДВ становили 84,6% від планового показника у зв'язку з нижчими, ніж очікувалось, внутрішнім виробництвом та імпортом. Проблему заборгованості з відшкодування ПДВ не було вирішено, незважаючи на запровадження автоматичного відшкодування цього податку. Водночас неподаткові надходження досягли запланованого рівня завдяки вдвічі більшому, ніж у 2011 році, трансферу прибутків НБУ до бюджету.

Виконання плану доходів Державного бюджету у 2012 році



Джерело: звіти Державного казначейства

Видатки Державного бюджету збільшились на 18,7% дпр, в основному, за рахунок зростання соціальних видатків, а також збільшення прямих і непрямих субсидій НАК Нафтогазу. Капітальні видатки становили лише 65,1% від річного плану, що стримує майбутнє економічне зростання в країні. План видатків Державного бюджету було недовиконано лише на 7,4% у зв'язку зі швидким зростанням дефіциту. Дефіцит Державного бюджету досяг 53,4 млрд грн. порівняно із плановим показником з урахуванням змін у розмірі 43 млрд грн. Його було профінансовано за рахунок позикових коштів (в першу чергу, випуску ОВДП) та надходжень від приватизації. Ця сума дефіциту не враховує ОВДП, випущені для рекапіталізації підприємств, а також кредити, непрозоро надані Пенсійному фонду. Якщо це буде враховано дефіцит сектору державного управління (без врахування дефіциту Нафтогазу), за оцінками, може досягнути 4,5% ВВП у 2012 році, що перевищує цільовий показник, передбачений в Угоді стенд-бай, ухваленої у 2010 році.

Соціальна політика: Знизилась кількість звернень на отримання житлово-комунальні субсидії

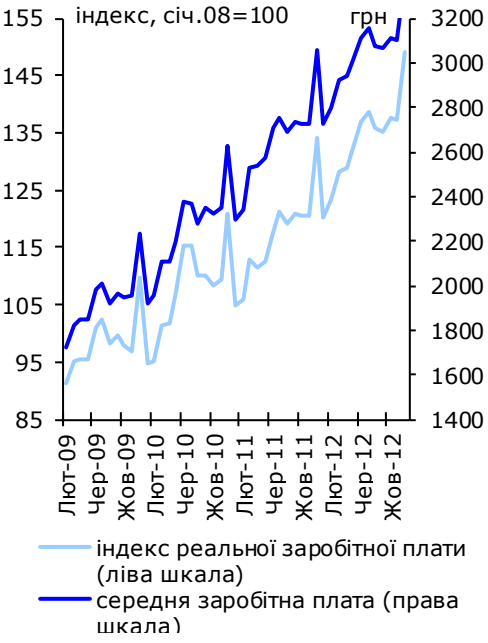
У 2012 році кількість сімей, який було призначено житлово-комунальну субсидію скоротилась на 8,5% до 1,8 млн. Середній розмір субсидії залишився незмінним. Минулого року доходи домогосподарств продовжили зростати, тоді як тарифи на житлово-комунальні послуги залишились майже незмінними через браку політичної волі. Це призвело до нижчого попиту на субсидії.

Потреба в житлово-комунальних субсидіях є надзвичайно важливою підтримкою бідних сімей під час підвищення тарифів. Оскільки очікується, що тарифи на газ та опалення буде підвищено у 2013 році, то покриття субсидією, найвірогідніше, зросте.

Ринок праці: Зростання заробітних плат сповільнилось

В грудні зростання середньої заробітної плати надалі сповільнилось до 10,6% дпр через виклики і проблеми, з якими стикнулась більшість секторів. Ці виклики реалізувались під час виплати премій і бонусів в грудні. Разом з тим зростання заробітних плат продовжилось відносно високими темами, якщо врахувати зниження економічної активності. Підвищення мінімальної заробітної плати у 2012 році, ймовірно, допомогло підтримати нетривале зростання заробітних плат. Промисловість підвищила заробітні плати лише на 7,5%, що відображає сильніше зниження економічної активності в секторах промисловості.

Середня заробітна плата



Джерело: Держстат

Найшвидше заробітні плати зростали в освіті та охороні здоров'я, оскільки уряд підвищив оклад першого тарифного розряду в Єдиній тарифній сітці дещо швидшими темами, ніж мінімальну заробітну плату.

Середня заробітна плата становила 3377 грн і була майже втричі вищою, ніж мінімальна заробітна плата. Разом з тим, лише чотири сектори сплачували заробітну плату, вищу за середню: фінансовий сектор, операції з нерухомістю та інжинірингу, промисловість та державне управління. Найнижчі заробітні плати були в сільському господарстві (на рівні 62,3% від середньої) та охороні здоров'я (на рівні 76,8% від середньої).

Регіональні нерівності залишились високими, оскільки лише в трьох областях – Дніпропетровській, Донецькій та Київській – та містах Київ та Севастополь, заробітні плати були вищі, за середню по економіці. Найнижчі заробітні плати, як і раніше, сплачувались компаніями сільськогосподарських Тернопільської та Чернігівської областей (на рівні відповідно 73,0 та 74,% від середньої).

Монетарна політика: Падіння ІСЦ

В січні ІСЦ знову впав на 0,2% дпр. Хоча ціни на більшість непродовольчих товарів та послуг дещо зросли (в середньому на 2,6% дпр), ціни на ряд харчових продуктів відчутно впали через добрий урожай. Зокрема падіння цін на овочі та цукор зменшило ІСЦ приблизно на 1,3%. Базова інфляція сповільнилась до 0,7% дпр, що відображало стабільні ціни на імпортовані продукти, сповільнення української економіки та жорстку монетарну політику.

Монетарні умови стали сприятливішими в січні. Ліквідність банків збільшилась по мірі того як дисбаланс між попитом та пропозицією на валютному ринку зменшувався, НБУ надавав ліквідність, купуючи державні облігації, а уряд продавав іноземну валюту залучену через випуск ОВДП. В результаті міжбанківські відсоткові ставки знизились нижче 5% річних, а ліквідність банків перевищила 30 млрд грн. на декілька днів.

ІСЦ та монетарна база



Джерело: Держстат, НБУ

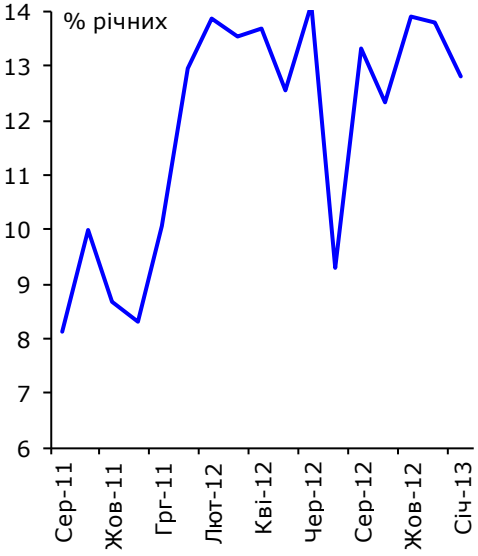
Фінансові ринки: Затишшя на валютному ринку

Обмінний курс. В січні обмінний курс гривні коливався навколо позначки 8,10 грн за дол. США на міжбанківському ринку. Це відображало більш чи менш збалансований попит та пропозицію. Міжнародні резерви збільшились на 0,1 млрд дол. США до 24,7 млрд дол. США, оскільки операції НБУ з урядом також були збалансованими.

Державний борг. У 2012 році загальний державного боргу (прямий і гарантований) збільшився на 8,9% дпр до 515 млрд грн (USD 64,5 млрд.) у зв'язку із зростанням необхідності фінансувати видатки бюджету. Він збільшився по відношенню до ВВП на 0,8 відсоткових пунктів. до 36,8%. Основними причинами такого зростання були інтенсивний випуск ОВДП та надання урядом державних гарантій. В результаті внутрішній державний борг збільшився на 18,9%, а його частка в загальному борзі досягла 40,0%. Тим не менше, значна частина цих облігацій була номінована в доларах США, що підвищує вразливість боргу до валютних шоків. Зовнішній державний борг залишився на рівні 2011 року у зв'язку з тим, що Єврооблігації, випущені на суму 3,9 млрд дол. США, були використані для рефінансування попередніх боргів. Незважаючи на те, що рівень боргу залишився помірним за міжнародними стандартами, питання щодо стійкості боргової позиції викликає занепокоєння.

У січні 2013 року уряду вдалося знизити середньозважену доходність ОВДП з середньорічних 13,6% у 2012 році до 12,8% в січні 2013 року. Міністерство фінансів розмістило номіновані у гривні облігації на суму 1,9 млрд грн, включаючи 0,6 млрд грн індексованих облігацій. Попит на облігації розподілився між п'яти- та трирічними облігаціями, на частку яких припало 71% і 29%, відповідно. Однак найбільші надходження були забезпечені за рахунок розміщення облігацій, номінованих в доларах США, що досягли 0,9 млрд дол. США з середньозваженою доходністю 7,8%

Середньозважена доходність ОВДП



Джерело: НБУ

річних. При цьому найбільший попит мали п`ятирічні облігації, що, в основному, були придбані державними банками. Більша частина цих коштів, найвірогідніше, буде спрямована на часткове погашення основної суми боргу перед МВФ (0,6 млрд дол. США), заплановане на цей місяць.

Крім того, на початку лютого Україна провела дорозміщення Єврооблігацій на суму 1,0 млрд дол. США з доходністю 7,8% річних та терміном погашення 10 років. Це був другий найдешевший випуск Єврооблігацій протягом останніх трьох років завдяки значній ліквідності на міжнародних ринках капіталу. Одержаних коштів достатньо для сплати чергових платежів МВФ у лютому.

В цілому, уряду доведеться погасити в цьому році 81,1 млрд грн основної суми боргу та сплатити відсотки на суму 35,0 млрд грн, що разом складе 7,3% ВВП.

Гарантований борг. У січні уряд знову збільшив статутний капітал НАК «Нафтогазу» на 8 млрд грн за рахунок спеціального випуску ОВДП. Облігації мають бути випущені з п'ятирічним терміном погашення та доходністю 14,3% річних. Цей випуск облігацій є важливим з огляду на можливість здійснення Нафтогазом оплати за імпортний газ. Водночас такий інструмент є нестійким і призводить лише до нагромадження фінансових проблем компанії.

Економічні Тенденції		III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12	IV 12	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.	Гру.	Січ
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	13,7	17,5	0,5	7,4	-4,6	-4,5	0,5	1,1	1,5	7,4	0,2	-0,4	-1,2	-1,4	-1,5	-1,8	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	8,6	7,3	0,9	0,4	-1,2	-1,8	0,9	0,7	0,7	0,4	-6,2	-8,0	-9,1	-10,2	-12,1	-13,8	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	11,4	11,1	-2,7	-1,9	-9,1	-13,8	-2,7	-3,0	0,3	-1,9	-4,2	-4,5	-4,6	-5,1	-4,8	-4,5	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,2	14,7	14,2	16,0	16,0	15,9	14,2	14,8	15,5	16,0	17,4	16,0	16,0	15,7	15,7	15,9	...
Середня заробітна плата	грн.	2727	2837	2923	3109	3064	3195	2923	2942	3015	3109	3151	3073	3064	3110	3098	3377	...
ІСЦ	% дпр	5,9	4,6	1,9	-1,2	0,0	-0,2	1,9	0,6	-0,5	-1,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
ІВЦ	% дпр	21,3	14,2	6,5	4,5	0,3	0,3	6,5	6,9	4,3	4,5	1,4	1,4	0,3	0,6	0,0	0,3	1,5
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	26,8	21,8	5,2	2,5	2,1	0,5	5,2	4,7	5,7	2,5	3,2	2,9	2,1	2,8	2,0	0,5	...
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	30,9	21,9	5,8	9,8	7,8	5,3	5,8	9,2	10,6	9,8	10,3	9,4	7,8	7,3	5,8	5,3	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-9,3	-13,8	-3,9	-9,5	-14,8	-20,5	-3,9	-5,8	-7,7	-9,5	-11,4	-13,3	-14,8	-16,6	-17,9	-20,5	...
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-5,0	-9,0	-2,0	-5,9	-10,0	-14,4	-2,0	-3,1	-4,3	-5,9	-7,2	-8,7	-10,0	-11,6	-12,4	-14,4	...
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3	24,5	31,1	31,7	30,8	29,3	30,1	30,0	29,3	26,8	25,4	24,5	24,7
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	8,1	6,3	4,3	6,6	5,8	6,4	4,3	3,2	4,0	6,6	3,9	4,1	5,8	4,9	3,3	6,4	...
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	14,8	18,4	15,5	15,7	19,6	21,1	15,4	14,6	14,7	17,7	19,6	20,3	18,8	21,7	23,2	18,4	...
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,99	8,01	8,02	8,05	8,09	8,11	8,02	8,03	8,05	8,07	8,08	8,09	8,10	8,12	8,13	8,09	8,10
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс, середній	євро	11,27	10,76	10,46	10,26	9,99	10,37	10,53	10,51	10,27	10,01	9,83	9,89	10,25	10,37	10,26	10,49	10,60

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7	1095	1316,6
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4	136,4	165,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-14,8	4,1	5,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,6
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11	III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12
ВВП	млрд. грн.	189,0	214,1	250,3	259,9	217,3	256,8	301,3	307,3	261,9	314,6	376,0	364,1	297,0	351,8	392,1
Реальний ВВП	% дпр	-19,6	-17,3	-15,7	-6,7	4,5	5,4	3,3	3,7	5,4	3,9	6,5	4,7	2,0	3,0	-1,3
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	-14,5	-14,5	-14,3	-16,2	0,2	6,8	7,8	12,8	13,8	15,3	17,8	12,8	9,8	14,3	12,0
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	0,2	-1,6	-4,3	-3,7	3,8	-4,0	5,8	10,0	3,5	4,0	-10,5	-5,7	1,9	2,5	9,4
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-58,0	-55,9	-53,2	-33,7	-5,7	-3,2	9,5	10,5	2,1	5,2	11,0	16,9	7,6	16,5	-14,8
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-22,2	-34,1	-30,9	6,9	0,4	13,2	2,0	0,9	17,0	2,9	-2,2	-5,6	-6,8	-6,8	-5,8
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-37,4	-52,3	-47,6	-11,1	-6,2	17,2	20,2	13,2	37,2	23,1	12,0	3,3	-4,3	10,8	5,5
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	-1,1	3,4	2,2	-11,6	5,4	0,5	-3,2	0,9	5,4	2,0	17,4	28,9	0,5	11,4	-8,4
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-33,7	-26,1	-25,6	6,5	10,9	10,1	7,6	7,6	13,3	8,9	10,2	2,2	0,2	-0,3	-6,4
Будівництво (реальна)*	% дпр	-54,2	-42,7	-43,6	-32,8	-7,7	-5,8	9,6	3,9	6,4	19,4	7,3	9,8	-3,1	0,3	-15,6
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-15,6	-15,7	-22,0	-16,4	6,1	9,6	10,1	4,7	8,9	2,8	6,8	5,8	5,5	6,9	2,1
Транспорт (реальна)*	% дпр	-13,4	-9,2	-5,7	-0,4	1,3	1,8	3,0	0,1	7,2	7,5	3,4	9,4	3,8	3,8	-0,2
Платіжний баланс																
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,6	-1,7	-2,6	-4,4	-1,8	-3,5	-4,1
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	-0,1	1,6	-2,6	-6,5	-4,8	-4,3	-5,5	-9,5	-4,9	-8,0	-8,4
Баланс товарів	млн. дол. США	-882	-622	-1396	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-3084	-2267	-3928	-4526	-2910	-5308	-5252
Баланс послуг	млн. дол. США	116	432	1256	550	930	1115	1536	823	1007	1227	1686	967	1088	1413	1946
Поточні трансферти	млн. дол. США	632	667	640	722	608	728	797	842	1039	878	988	803	672	785	765
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	883	1279	1210	1282	923	1196	1470	2170	882	2284	2100	1275	1663	1102	2152
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-350	-351	-2286	1428	-307	804	2532	1288	1163	1838	-938	-506	222	-369	2890
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98	7,99	8,01	8,03	8,04	8,09
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99
Бюджет																
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	35.9	30,6	25,5	36,0	30,9	30,4	23,3	32,3	32,2	29,7	29,0	30,6	33,2	31,3	27,8
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,8	4,4	4,8	4,9	4,8	4,1	4,7	5,0	4,8	4,4
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,4	4,5	3,6	4,4	4,8	4,1	2,8
Податок на додану вартість	% від ВВП	12.1	8,3	6,4	11,0	9,8	9,8	8,5	9,9	7,5	12,7	9,5	9,6	10,6	10,2	8,5
Акцизні збори	% від ВВП	2.0	2,3	2,5	2,6	2,4	3,0	2,5	2,6	2,1	3,0	2,7	2,4	2,7	2,9	2,8
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	35.4	36,6	29,6	34,5	33,0	38,7	30,3	37,6	32,3	32,8	26,5	35,6	33,3	33,5	30,3
Поточні видатки	% від ВВП	34.5	34,9	27,0	31,4	32,4	37,4	26,6	32,8	31,0	30,4	23,5	30,1	31,4	31,1	27,4
Капітальні видатки	% від ВВП	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,4	3,7	4,8	1,2	2,3	2,9	5,5	1,9	2,4	2,9
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-8,0	-7,5	-5,6	-0,3	-3,3	-3,8	-5,5	-0,2	-2,6	-2,9
Надходження від приватизації	% від ВВП	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,1	0,0	0,1	1,4	0,3	0,1
Ринок праці																
Середня зарплата (реальна)	% дпр	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5	7,7	10,8	14,7	16,5	13,3
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	7,8	1,9	7,3	7,7	13,9	15,0	13,5
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2	7,8	7,9	8,4	7,8	7,4
Банківський сектор																
Грошовий агрегат М0	% дпр	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5	8,6	6,3	4,7	6,7	5,2
Грошовий агрегат М2	% дпр	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0	16,0	14,4	11,2	9,0	10,7
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0	16,7	12,3	14,4	16,4	16,3
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0	15,7	13,4	12,4	10,8	17,0
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5	21,1	21,0	17,4	15,3	9,1
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9	-2,3	-4,2	-7,0	-10,8	-9,9
довгострокові кредити комерцiиних банків	% дпр	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3	5,3	2,9	-2,9	-7,0	-8,0
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6	64,4	62,9	61,5	59,8	59,1
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5	14,1	18,4	15,5	15,6	19,5
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8	8,8	8,4	8,2	8,2	8,5

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.